

୧। 'ଶବ୍ଦ' ବିଧି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଉ: ପଦ ମଧ୍ୟରେ 'ନ' ସ୍ଥାନରେ 'ଶ' ହେବାକୁ 'ଶବ୍ଦ' ବିଧି କୁହାଯାଏ ।

୨। ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକରେ 'ନ' କାହିଁକି 'ଶ' ହେଲାନାହିଁ ?

ମନ, ମାନ, ଗିନା, ମାନ, ମୁନି, ପ୍ରସୁନ, ରଚନା, ରଜନୀ, ରସନା, ସଜନୀ ।

ଉ: ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦ ଉତ୍ତର

- ମନ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ମ ଅ ନ୍ ଅ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଅ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ମାନ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ମ ଆ ନ୍ ଅ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଆ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ଗିନା - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ଗ ଇ ନ୍ + ଆ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଇ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ମାନ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ମ ଇ ନ୍ ଅ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଇ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ମୁନି - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ମ ଉ ନ୍ ଇ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଉ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ପ୍ରସୁନ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ପ ଋ ଅ ସ ଉ ନ୍ ଅ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଉ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ରଚନା - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ର ଅ ଚ୍ ଅ ନ୍ ଆ) 'ର' ବର୍ଣ୍ଣ ପରେ ଅନ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣର ବ୍ୟବଧାନ ଅଛି ।
- ରଜନୀ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ର ଅ ଙ୍ ଅ ନ୍ ଇ) 'ର' ବର୍ଣ୍ଣ ପରେ ଅନ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣର ବ୍ୟବଧାନ ଅଛି ।
- ରସନା - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ର ଅ ସ୍ ଅ ନ୍ ଆ) 'ର' ବର୍ଣ୍ଣ ପରେ ଅନ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣର ବ୍ୟବଧାନ ଅଛି ।
- ସଜନୀ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ସ୍ ଅ ଙ୍ ଅ ନ୍ ଇ) 'ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ' 'ଅ' ପରେ ନ ଅଛି ।

୩। ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକରେ 'ନ' କେଉଁ କାରଣରୁ 'ଶ' ହେଲା ଦର୍ଶାଅ ।

କରଣ, କରୁଣ, କଷଣ, କୃଷ୍ଣ, ସୂର୍ଯ୍ୟାଖ୍ୟା, ରାମାୟଣ, ଉତ୍ତରାୟଣ, ତୃଣ, ମୟୂଣ, କୃପଣ

ଉ: ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦ ଉତ୍ତର

- କରଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (କ୍ ଅ ଋ ଅ ନ୍ ଅ) 'ର' ପରେ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଅ' ଥାଇ 'ନ' ଅଛି ।
- କରୁଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (କ୍ ଅ ଋ ଉ ନ୍ ଅ) 'ର' ପରେ ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଉ' ବ୍ୟବଧାନ ଥାଇ 'ନ' ଅଛି ।
- କଷଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (କ୍ ଅ ଷ୍ ଅ ନ୍ ଅ) 'ଷ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- କୃଷ୍ଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (କ୍ ଋ ଷ୍ ନ୍ ଅ) 'ଷ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ସୂର୍ଯ୍ୟାଖ୍ୟା - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ସ୍ଵ ଊ ଋ ଘ୍ ଅ ନ୍ ଅ ଙ୍ ଆ) 'ପ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ରାମାୟଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ର୍ ଆ ମ୍ ଆ ଇ ଯ୍ ନ୍ ଅ) 'ପ' ବର୍ଣ୍ଣ 'ମ୍' ପରେ ନ ଅଛି ।
- ଉତ୍ତରାୟଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ଉ ଊ ଋ ଆ ଇ ଯ୍ ନ୍ ଅ) 'ର' ପରେ ବର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବଧାନରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ତୃଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ତ୍, ଋ ନ୍ ଅ) 'ର' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- ମୟୂଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (ମ୍ ଅ ସ୍ଵ ଋ ନ୍ ଅ) 'ର' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।
- କୃପଣ - ଏହି ଶବ୍ଦରେ (କ୍ ଋ ପ୍ ଅ ନ୍ ଅ) 'ପ' ପରେ 'ନ' ଅଛି ।

୪। 'ନ' ସ୍ଥାନରେ 'ଶ' ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ଶବ୍ଦ ଲେଖ ।

ଉ: ଅନୈଷଣ, କୃଷ୍ଣ, ତୃଣ, ରଣ, ମୟୂଣ

୫। ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ଅଶୁଦ୍ଧି ଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ କରି ଲେଖ ।

କ) ଦ୍ଵାପର ଯୁଗରେ ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁ, କୃଷ୍ଣ ରୂପରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ ।

ଉ: ଦ୍ଵାପର ଯୁଗରେ ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁ କୃଷ୍ଣ ରୂପରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ ।

(ଖ) ତୃତୀୟ ପାଠ୍ୟ ଅର୍ଜୁନ ବିଷ୍ଣୁ କଳା ଲାଭ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଦ୍ୱିତୀୟ କୃଷ୍ଣ କୁହାଯାଏ ।

ଉ: ତୃତୀୟ ପାଠ୍ୟ ଅର୍ଜୁନ ବିଷ୍ଣୁ କଳା ଲାଭ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଦ୍ୱିତୀୟ କୃଷ୍ଣ କୁହାଯାଏ ।

(ଗ) ପାଠ୍ୟପଢ଼ୀ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ କୃଷ୍ଣା କୁହାଯାଏ ।

ଉ: ପାଠ୍ୟ ପଢ଼ୀ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ କୃଷ୍ଣା କୁହାଯାଏ ।

‘କ୍ଷତ୍ର’ ବିଧି

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ-୨

୧। 'ଷଡ଼' ବିଧି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

ଉ: 'ସ' ସ୍ଥାନରେ 'ଷ' ହେବାର ବିଧିକୁ 'ଷଡ଼ବିଧି' କୁହାଯାଏ ।

୨। ଅଶୁଦ୍ଧି ସଂଶୋଧନ କର ।

ପୁରସ୍କାର, ପୂର୍ବାହ୍ନ, ଶୁଶ୍ରୁଷା, ଧୂଳିସାତ, ପାସାଣ, ଗୋଷ୍ଠଦ, ଭାଷର

ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦ	ଉ: ସଂଶୋଧନ	ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦ	ଉ: ସଂଶୋଧନ
ପୁରସ୍କାର	ପୁରସ୍କାର	ପାସାଣ	ପାଷାଣ
ପୂର୍ବାହ୍ନ	ପୂର୍ବାହଣ	ଗୋଷ୍ଠଦ	ଗୋଷ୍ଠଦ
ଶୁଶ୍ରୁଷା	ଶୁଶ୍ରୁଷା	ଭାଷର	ଭାଷର
ଧୂଳିସାତ	ଧୂଳିସାତ		

୩। ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକରେ 'ଷ' କାହିଁକି ଅଛି ଦର୍ଶାଅ ।

ନିଷାଦ, ବିଭୀଷଣ, କୃଷକ, ଗବେଷଣା, ଔଷଧ

ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦ	ଉତ୍ତର
ନିଷାଦ	(ନ ଇ ଷ ଥା ଦ ଅ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଇ' ପରେ 'ଷ' ଥିବାରୁ
ବିଭୀଷଣ	(ବ ଇ ଭ ଇ ଷ ଥ ଣ ଅ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଇ' ପରେ 'ଷ' ଥିବାରୁ
କୃଷକ	(କ୍ ର ଷ ଥ କ୍ ଅ) ସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବରେ 'ଷ' ଅଛି ।
ଗବେଷଣା	(ଗ୍ ଅ ବ୍ ଏ ଷ ଅନ୍ ଅ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଏ' ପରେ 'ଷ' ଥିବାରୁ
ଔଷଧ	(ଔ ଷ ଥ ଧ୍ ଅ) ସ୍ଵରବର୍ଣ୍ଣ 'ଔ' ପରେ 'ଷ' ଥିବାରୁ

୪। ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକରେ 'ଷ' ପରିବର୍ତ୍ତେ 'ସ' କାହିଁକି ହୋଇଛି ?

ପୁରସ୍କାର, ସଂସ୍କାର, ଧୂଳିସାତ, ଆତ୍ମସାତ

ଉ: ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦ	ଉତ୍ତର
ପୁରସ୍କାର	'ଷଡ଼ ବିଧି' ନିୟମ ଅନୁସାରେ ବିସର୍ଗ ପୂର୍ବରୁ 'ଅ' ଥିବାରୁ 'ସ' ହୋଇଛି ।
ସଂସ୍କାର	'ଷଡ଼ ବିଧି' ନିୟମ ଅନୁସାରେ 'ସ' ପୂର୍ବରୁ ଅ ଥିବାରୁ 'ସ' ହୋଇଛି ।
ଧୂଳିସାତ	'ସାତ' ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ
ଆତ୍ମସାତ	'ସାତ' ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ

୫। ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟରେ ଥିବା ଭୁଲ୍ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ବାଛି ଠିକ୍ କରି ଲେଖ ।

(କ) ସୀତାଙ୍କୁ ରାବଣ ଚୋରାଇ ନେବାପରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବିସନ୍ନ ହୋଇ ଇତସ୍ତତଃ ଅନୈଷଣ କଲେ ।

ଉ: ସୀତାଙ୍କୁ ରାବଣ ଚୋରାଇ ନେବାପରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବିଷଣ୍ଣ ହୋଇ ଇତସ୍ତତଃ ଅନୈଷଣ କଲେ ।

(ଖ) ପତ୍ନୀ ବିରହ ଯୋଗୁଁ ସେ ଅବସାଦରେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଉ : ପତ୍ନୀ ବିରହ ଯୋଗୁଁ ସେ ଅବସାଦରେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

(ଗ) କଲମ୍ବସ୍ ଆମେରିକା ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ ।

ଉ : କଲମ୍ବସ୍ ଆମେରିକା ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ ।

(ଘ) ଭଲକାମ କଲେ ପୁରସ୍କାର ମିଳିଥାଏ ।

ଉ : ଭଲକାମ କଲେ ପୁରସ୍କାର ମିଳିଥାଏ ।

ସାଧାରଣ ଅଣଜ୍ଞ

e । ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଶୁଦ୍ଧ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ଲେଖ ।

ଅନୁସୂୟା, ପୂଜାସ୍ତବ, ଆଶୀଷ, ମାର୍ଗଶୀର, କୂର, ପ୍ରତିଯୋଗୀତା, ଭଣା, ଯାତାୟତ, ଦୂରାବସ୍ଥା, ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ ।

ଉ: ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦ	ସଂଶୋଧନ	ପ୍ରଦତ୍ତ ଶବ୍ଦ	ସଂଶୋଧନ
ଅନୁସୂୟା	ଅନୁସୂୟା	ପ୍ରତିଯୋଗୀତା	ପ୍ରତିଯୋଗିତା
ପୂଜାସ୍ତବ	ପୂଜାସ୍ତବ	ଭଣା	ଭଣା
ଆଶୀଷ	ଆଶୀଷ	ଯାତାୟତ	ଯାତାୟତ
ମାର୍ଗଶୀର	ମାର୍ଗଶିର	ଦୂରାବସ୍ଥା	ଦୂରାବସ୍ଥା
କୂର	କୂର	ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ	ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ

୨ । ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ଅଶୁଦ୍ଧ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କର ।

(କ) ସମ୍ବଲପୁରର ଶୀତଳଷଷ୍ଠୀ ଯାତ୍ରା ଦେଖିବାକୁ ବହୁତ ଲୋକମାନେ ଆସିଥିଲେ ।

ଉ: ସମ୍ବଲପୁରର ଶୀତଳଷଷ୍ଠୀ ଯାତ୍ରା ଦେଖିବାକୁ ବହୁତ ଲୋକ ଆସିଥିଲେ ।

(ଖ) ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଭାରେ ଆବାଳବୃଦ୍ଧ ବନିତାଗଣ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ଉ: ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଭାରେ ଆବାଳବୃଦ୍ଧ ବନିତା ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

(ଗ) ମୁଁ ତୁମର ଉତ୍କଳ ଭବିଷ୍ୟତ କାମନା କରୁଛି ।

ଉ: ମୁଁ ତୁମର ଉତ୍କଳ ଭବିଷ୍ୟତ କାମନା କରୁଛି ।

(ଘ) ସବୁ କବିମାନେ ପ୍ରାକୃତିକ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ।

ଉ: ସବୁକବି ପ୍ରକୃତି ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ ।

(ଙ) ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ ।

ଉ: ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ ।

(ଚ) କୋଲକାତା ଭାରତର ବୃହତ୍ତମ ନଗରୀ ।

ଉ: କୋଲକାତା ଭାରତର ବୃହତ୍ତମ ନଗରୀ ।

(ଛ) ପିଲାଟି ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ଉ: ପିଲାଟି ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

(ଜ) ଅନନ୍ୟା ସାମ୍ବାସିକ ପରୀକ୍ଷାରେ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ହେଲା ।

ଉ: ଅନନ୍ୟା ସାମ୍ବାସିକ ପରୀକ୍ଷାରେ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ହେଲା ।

(ଝ) ସର୍ବସର ବାଘଗୁଡ଼ିକ ହୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି ।

ଉ: ସର୍ବସର ବାଘଗୁଡ଼ିକ ହୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି ।

(ଞ) ସେ ସପରିବାର ସହିତ ଭୋଜି ଖାଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଉ: ସେ ସପରିବାର ଭୋଜିଖାଇ ଯାଇଥିଲେ ।

(ଟ) ମୂଷା ଗଣେଶଙ୍କ ବାହାନ ଅଟେ ।

ଉ: ମୂଷା ଗଣେଶଙ୍କ ବାହନ ଅଟେ ।

(ଠ) ମାନଚିତ୍ର ପଠନ ଦ୍ୱାରା ଭୌଗୋଳିକ ଜ୍ଞାନ ବୃଦ୍ଧିହୁଏ ।

ଉ: ମାନଚିତ୍ର ପଠନ ଦ୍ୱାରା ଭୌଗୋଳିକ ଜ୍ଞାନ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ ।

(ଡ) ଗିରିଶ ବାବୁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ହୁତଗାମୀ ବସରେ କୋରାପୁଟ ଗଲେ ।

ଉ: ଗିରିଶ ବାବୁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ହୁତଗାମୀ ବସରେ କୋରାପୁଟ ଗଲେ ।

(ଢ) ରବିନ୍ଦ୍ର ଦୌଡ଼ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାରେ ପ୍ରଥମ ହେଲା ।

ଉ: ରବୀନ୍ଦ୍ର ଦୌଡ଼ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ପ୍ରଥମ ହେଲା ।